

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 .
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Ezerkezesség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 20.

Vissza a múltba!

A mohácsi vész a teljes erejében pompázó török birodalom és a még kialakulatlan osztrák hercegség elébe terítette a vérző Magyarországot.

A török elvonulása után Szapolyai Jánost ellen királyul állította fel a nemzet, majd ennek halála után amott a Dunántul Perényi Péter mellé sorakozott, aki azután Bécsben örökös fogságban töltötte élete hátralevő napjait.

Tehát már akkor érezte a magyar nemzet, hogy olyan királyra van szüksége, aki tömörítse a szétfalagt országot, egyesítse a nemzet minden erejét a Kelet felől reá törő ozmán hódítás ellen.

A magyar nemzet ismét csakis 1867-ben, a június 8-án megtörtént koronázás, hitlevél és királyi eskü által látta Magyarországot tömörülését, egységesítését megvalósítva.

Immár 38 év múlt el azóta.

A magyar nemzet ez idő alatt békés fejlődésben megerősödött és megizmosodott annyira, hogy Keleten a reá váró missiót immár teljesítheti.

A régi korszak az új idő történelmében megújul.

Kelet kisebb néptörzsei, a szerb, a bolgár, az albán, az epiróta, mely a görögökhöz csatlakozott, a Balkán félszigeten fegyverrel áll egymással szemben; a bos-

nyák nem vágyik többé harcaikba, a béke áldásait élvezi.

Mit ismerik a Lajthántul a balkáni viszonyokat?! Mit tudják az osztrák szellemben nevelt tábornokok, hogy Kelet felgyuladt tüzeinek elfojtására a gyenge török hatalom erélytelen?! a nemzetközi csendőrcsapatok a nemzeti küzdelmek elfojtására már csak azért sem alkalmasak, mert vagy az egyik, vagy a másik népfajhoz vonzódnak.

A bosnyák occupatio arra tanított meg bennünket, hogy a magyar nem csupán számbeli túlsúlyljal bírja féken tartani a háborgó elemeket, hanem a történelmi visszaemlékezések hatásával is, a miről a Lajthántul vagy mit sem tudnak, vagy tudni sem akarnak.

Az egységessé tett, a tömörített Magyarország nemzeti őseréjét a kivándorlási törvény alkalmazásával törekedtek lecsapolni a kormányférfiak.

Igaz, hogy a magyarnak kenyér is kell s ha azt hiszi, hogy Amerikában könnyebben megszerezheti, hát legyen neki! — de hogy egyenesen törvénnyel utaljon reá a kormány maga, ez felismerése ugyan a bajnak, de végzetes orvos-szer, mely az opiumnál is erősebben hat és gyilkol.

A magyar nemzetnek szüksége van arra, hogy keleti politikája, melyet a mohácsi vész egy időre megakasztott, érvényesüljön.

Nekünk a nyugoti népek rokonszenvére, a keleti népek barátságára van szük-

ségünk, ezt pedig nem érhetjük el más-ként, csak úgy, hogyha tudják, hogy vagyunk

Amikor Pahnerston angol kancellár elítélte a magyar törekvéseket, őszintén mondotta azt, hogy Magyarország az osztrák monarchia provinciája; pedig neki ismernie kellett volna a magyar nemzet jogait.

Az osztrák abszolutizmus és a magyar indolentia közreműködött abban, hogy a világ előtt a magyar mint nemzet ne létezzék.

Az osztrák abszolutizmus és a magyar indolentia több kárt tettek a magyar nemzetnek, mint ezredéves történetünkben annyi vész és vihar összevéve, mert a szétfalagt Magyarország magyar része az erdélyi fejedelmek és a Rákócziak korszakában nyugot ellen küzdött lételért, gyakran egyes nyugoti nemzetek szövetségében és tudták rólunk, hogy a Duna völgyében van egy nemzet, melynek ereje felülmúlja szomszédainak összesített erejét, tehát lehet reá számítani a népek történetében, de az indolentia fátyollal, azután röggel, azután hanttal borított el; jó szerencse, hogy újra feltámadhattunk.

És most ismét Keletre kell tekintenünk.

Ha élni akarunk, Keleten újra meg kell jelenniök a Szűz Máriás zászlóknak, újból fel kell hangzania a magyar vezényszónak, újra ki kell fejlődnie a magyar királyi fénynek, újra duzzadnia kell a nemzeti őserőnek.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A révi barlang.

Irtá: Rátkay József.

Van a révi sziklaszorosban egy vizesés, a vonatról igen szépen látható. Ez a vizmög: onnan ömlik a most megtalált révi barlangból, melynek nyílása, a vizesés irányában; attól mintegy ötven lépésnyire kezdődik.

Nem a barlang leírásával akarok foglalkozni. Erről annyi magasztalót olvastam már, hogy Mammuth és Luvai barlang összes szépségeit, itt véltem megtalálni, a — révi barlangban.

Megnézni — érdemes.

Szédülésre hajlandó; hajolni nehezen tudó kövérnek nevezhető egyének részére, ma még ne legyen sietős.

Rév állomáson túl, — 24-ik órház című megállóhelyen, kell a vonatról leszállani. Magyarul jól, tisztán és szívesen beszélő népen kívül, a távirda oszlopok majdnem észrevehető festése, (fehér, vörös, fehér,) a mérségető telepnél az

EKE (Erdélyi Kárpát Egyet) által fel állított jelző tábla, mutatja meg, a gyalogösvényt, mely (másfelé el nem ágazóan) elég kanyargó; fel és lehaladó lépcsőzet a barlanghoz vezet.

A Körös vizén épített a közeli kőbányához vezető, keskeny vágányu vasut hidján, jól deszkázott gyalog járókon, kell átmenni. A hid tulsó végénél, balra — letérő — gyalogút, «friss szinaszagot», oly tiszta és kedves levegőt adó, bokros kaszálón megy át, hogy ezért a levegőért is, érdemes — odamenni!

Esős, sáros, csuszós időben; kissé szédülésre hajlandó egyének számára, ezt az utvonalat: nem ajánlom.

A másik utvonat, az államvasut mellett vezet el. Az esőben jobb ez.

A legelső hegylábánál, válik két felé a két gyalogút. Az egyedül álló kémény közelében, vonul el a most jelzett gyalogút; a vasuti sinek mellett tovább haladva használhatjuk a másik utat — esőidején. Ez átvezet az első tunelen.

Ez a rövidebb; amaz a hamarabb utvonat. Jó mind a kettő.

Ajánlom, hogy jó fényt adó, bicikli-lámpát vigyen magával, ki a türelem, megbotlás félelme nélkül, átjutni akar oly lámpa barlangban tesz, másik jó szolgálatot, mert a minden látogató kezében adott gyertya, világít ugyan a lábunk elé, — meg a saját arcunkra, — de a csep kövek szép alakzatára, nem eléggé. A barlangi lámpák, kicsinyek. Kevés fényt adók.

A barlangba béli ruhában is bemehet a látogató. Nők részére azonban azt ajánlom, hogy gondoskodjanak kapocsos tűről, mert lépcsőkön fel és lejárni; egyik kézzel gyertyát tartani; másikkal a ruhát fogni és fogózni — nem lehet?

A barlang levegője 14 R meleg. Nemhogy hideget éreznénk, de izzadunk! Ki a barlangban a vezető után megy: hallhatja a magyarázatot a, ki meg hátul megy láthatja a mások 8—10 gyertyája által, megvilágított szebb részleteket. Botot felőlől bevinni, nem szabad nem is tanácsos.

Néha a vasuti órháznál, néha csak a barlang nyílásnál váltani kell, egy koronás belépő

Pártoljuk a helyi ipart!!

Czementlap, czement tetőcserep

kitünő minőségben — mely elsőrendű jó, szép, könnyű és hófűtés védő tetőzetet képez — szolid árak mellett helyben Nagyvárad, Füzes Fátalep 3. sz. a T. Szűcs Mihály és Társa cégnél kapható.

Kéri a czég vidéki rosszabb minőségű és állásu agyag-cserép rendelése előtt gyártmányainak szives megtekintését, ahol minden további ismertetés és felvilágosítással készségesen áll a tisztelt érdeklődő közönség rendelkezésére.

A czég tetőcserep gyártmányait helyben tetőre is felrakja, tartósságáért pedig a legmesszebbmenő irásbeli jótállást vállal.

Nincs nekünk mit keresnünk nyugaton.

És hogyha a magyar nemzet ma élne a nemzetek szövetségében úgy, ahogy élne hivatása, a Balkán félszigeten nem volna szükség a tehetetlen nemzetközi csendőrökre, egyetlen magyar királyi szőfeket vetne a vér, tűz, pusztulás mezejére.

Sinopeus.

Tisza István üdvözlése.

A ma, szerdán délelőtt tartandó megyegyűlés alkalmából a biharmegyei szabadelvűpárthoz tartozó megyebizottsági tagok tegnap értekezletet tartottak a Széchenyi szálloda éttermében. Az értekezlet alig pár percig tartott s nagyon nyomott hangulat uralkodott. A megyei tisztviselőknél kívül alig néhány bizottsági tag volt jelen. Az új kormányról szó sem esett, de Tisza István miniszterelnököt felmentése alkalmából üdvözlötték.

Szunyogh Szabolcs elnökölt; jelen voltak: Markovits Kálmán, Hegyesi Márton, dr. Márkus László, Papp János, Telegdy József, Markovics Károly, Hraniczky Károly, Nagy Lajos, Balogh János, Fráter Kálmán, Jancsó Károly, Udvarhelyi Béla, Balogh Lajos, Balázsházy Iván, Kermann János, Baranyi András, Ujházy Antal, Keszthelyi Zoltán, Pallay Lajos, Bakacs Béla, Szunyogh Loránd, dr. Miskolczy Ferencz, Bölöny György stb.

Szunyogh Szabolcs üdvözlötte a megjelenteket s jelezte, hogy a megyegyűlés tárgyainak előzetes megbeszélése céljából jöttek összekét kiválóbb ügy kerül tárgyalásra. Az egyik Baja város felirata, hogy márczius 15. nemzeti ünnepé avatassék a törvényhozás által. Az állandó választmány a felirat pártolását javasolja a közgyűlésnek s azt a párt is tegye magáévá. Az elnök ezen indítványát éljenzéssel fogadták.

A másik tárgy néhány törvényhatóság felirata, amelyben a képviselőházi többségnek bizalmat nyilvánítanak. Ezek közé tartozik különösen Hevesmegye felirata. Erre nézve az állandó választmány napirendre térést javasol.

gyegy. Ezért hajó, minden 8—10 tagból álló társaság, egy vezetőt, s minden egyén: 1—1 szálgyertyát.

Kalap helyett legcélszerűbb puha sport sapkát vinni. Néhol ugyanis, nagyon le kell hajolni, a Természet dicső nagysága előtt. Ily helyekre, fel, vagy oldalt terjedő kalap, nem való.

A rövidebb (vasuti sínek mellett vezető) utvonalon, odáig kell menni, hol a vizesés a vasutról látható. Ez utvonala engedni látni a szép szikla alakulásokat, a másik utvonala is engedni látni sziklarészleteket, de ott meg több az árnyék. Az alsó (vasut mentén vezető) uton haladók csolnakon mennek át a Körösön.

Két, egymásmellé erősített, kivájt fatörzs ez! A két csolnak belső szélére erősített deszkán, ülnek az átkelő, négyen, öten! Kötéllel huzzák át, a tulsóparthoz — ide oda a csolnakot. Nincs oka a félelemre; de nem tanácsos, az ugrádozás sem! Köröspartról a barlang nyíláshoz, egy kis kápaszkodón kell felmenni. De hát turistáknak ez — nem akadály.

Az EKE menháza, vendéglője és szállodája most épül. Már annyira kész van, hogy abban tartották a hó 12-én, a kárpátgyűlését.

Június végeig bizonyára elkészül. Akkor azután, meg lesz oldva a második kérdés: az ételek italokról gondoskodás. Jól ebédelt ember, legfeljebb a szomjuságot érzi, a míg Nagyvá-

A párt tegye magáévá az állandó választmány javaslatát.

Elfogadták az elnöknek ezen indítványát is.

Tiszát üdvözlük.

Az elnök már be akarta zárni az értekezletet, mikor felállott Hegyesi Márton, egykor volt 48-as képviselő. Azzal kezdte beszédét, hogy Tisza István lemondásakor már bizalmat akart a párt szavazni a miniszterelnöknek, de ezt akkorra halasztották, mikor a lemondást elfogadja az uralkodó s gróf Tisza csak egyszerű párttag lesz. Ezzel azt akarták dokumentálni, hogy nem a hatalomhoz ragaszkodnak. A felmentés most megtörtént. Indítványozza, hogy a párt üdvözzöljön s biztosítsa szeretetéről, bizalmáról, ragaszkodásáról gróf Tisza Istvánt s ezt az elnök alkalmas módon tudassa a volt miniszterelnökkel.

Az indítványt elfogadták.

Miniszterek és államtitkárok.

Az új kormány tagjai közül tegnap Krisztoffy József belügyminiszter és Lukács György vallás- és közoktatásügyi miniszter vették át a hivatalukat. Az elsőt Széll Ignác államtitkár, a másodikat Molnár Viktor államtitkár üdvözlötte.

A miniszterek konstatálták, hogy a legnagyobb ambícióval veszik át az ügyek vezetését s biznak a tisztviselők kipróbált munkabírásában.

Gromon Dezső és Zsilinszky Mihály államtitkárok felmentése valószínűleg már a holnapi nap folyamán bekövetkezik és eddig is csak azért készt, mert a Bécsbe küldött akták onnét nem érkeztek vissza. Zsilinszky Mihály vasárnap el is bucsuzott a hivatalától.

A tizenharmadik.

Ennek a szerencsétlen kormánynak szerencsétlen a numerája is. Tudniillik a 13-ik kormány 1867 óta. S az utolsó is 67-es alapon. 1867 óta a magyar kormányok vezetői voltak: Gróf Andrássy Gyula, Lónyay Menyhért, Szlávay József, báró Wenckheim Béla, Bittó István, Tisza Kálmán, gróf Szapáry Gyula, Wekerle Sándor, báró Bánffy Dezső, Széll Kálmán, gróf Khuen-Héderváry Károly, Tisza István, báró Fejérváry Géza.

radra visszatért. A révi kaszinóba látogatott el, kiránduló társaságunk néhány tagja. Ezek igen jó ételt, italt kaptak, feltűnő olcsó áráért. Egy pecsenye 40 kr; öt tojásból rántotta: 20 kr; a kenyér — mint a vendéglős mondta, — még ha két darab is — hussal jár. Egy üveg Dréher sör: 20 kr; félliter jó bor: 20 kr. A társaság néhány tagja, a barlang előtt főzött gulyás-t rágta. Néhányan a magukkal vitt csomag tartalmát fogyasztották. Ez a legjobbl!

Nagy látványa e kirándulásnak, hogy hazafelé térve, Rév állomásig kell gyalogolni.

A vasuti vonatról leszállástól, a vasuti állomásra vissza térésig, tizezer száz tizenkettő lépést mutatott a Pat a Manótól kikölcsonzött lépésmérő. Ebben nincs, tíz felesleges lépés sem. A ki a révi barlangot meg akarja nézni, arra ennyi lépés vár. De hát: nem mondható ez, — jó magabíró egyének részére, — fárasztónak. Egy napi járás, ötszóránnyi.

Legfárasztóbb, a vasuton a hazautazás.

Társaságban, harmadik osztályu kocsiban, egy tömegben szívesen, jókedvűen utazhat az ember — oda.

Hazafelé azonban ugrik ki-ki ahová tud! Kivált vasárnap este, sok a Váradra készülő utas. Nők részére, ha még ülőhelyet kapnak is, nem megfelelő a III-ad osztályu kocsik. Kiméltelen az utasok beszédmodora, s ezt még fokozza a kényszerhelyzetben feltűnő száma. Nem

A politikai válság.

Az inparlamentáris kormány kinevezésével új stádiumba lépett a politikai válság, melynek ma lesz a legkritikusabb napja.

Hogyan fog megtörténni a bemutatkozás? Meg tudja-e akadályozni a bizalmatlansági szavazatot? Elnapolják-e a parlamentet? Ezek a nagy kérdések, melyekre félnap múlva megjön a felelet.

Izgalmas aggodalommal néz mindenki a holnapi nap eseményei elé. A baloldal radikálisabb tagjai meg akarják akadályozni a kormány bemutatkozását, de remélhető, hogy sikerül leszerelni a »turbulens elemeket«, mert azt akarják, hogy az új kormány teljes csendben kapja meg a bizalmatlansági nyilatkozatot.

A szövetkezett baloldal nevében Kossuth Ferencz, a szövetkezett ellenzék elnöke, a szerdai bemutatkozás után igen rövid határozati javaslatot fog benyújtani, a mely szerint a parlamentáris rendszernek meg nem felelő kormány nyal szemben a legteljesebb bizalmatlansággal viseltetnek és sem ujonczot, sem indemnitást, sem semmi mást nem szavaznak meg neki.

Ezt a határozati javaslatot már a hétfői ülésen megszövegezték. Pár soros az egész és a tartalma az előbbi sorokban majdnem szó szerint benne van. A javaslat tegnap este pártértekezlet elé került.

A vezérő bizottság kizártnak tartja azt, hogy királyi kéziratral való elnapolással esetleg megelőzzék a bizalmatlansági indítvány megszavazását.

De ha ilyen kézirat felolvasására mégis sor kerül, ezzel szemben a vezérő-bizottság egy régebbi megállapodása szerint, ünnepélyes deklarációt tesznek közzé, amelyben tiltakozni fognak a Háznak ily válságos időben való elnapolása ellen, de ezért az elnapolásról szóló királyi kéziratot tudomásul veszik. Egyben a megyei és városi törvényhatóságokhoz fölhívást intéznek, hogy most már azok folytassák a passzív rezisztencia útján az ellentállást. Pestvármegye már el is kezdte.

élvezhető, (az élvezett jó levegő után) a kocsiban található szag. Nem is inponál (bocskorok közt) a tul sokszor említett »Nagyságos aszszonyom« czimezgetés. Mert hát igaza van »Brátka és Vidéke közönségének! Nagyságos cím és III. kocsis osztály: együvé nem pázolnak.

A barlang bejárása, félórai idő alatt megtörénik. Kényelmes lépcső, hid, karfa, homokolt út várja az idegent a barlang belsejében. Az elnevezések nem találók. Kár az ilyet erőszakolni! A látogatók ajakáról kell ellesni, az elnevezések legjobbjait.

A barlang útján kiálló, kő cölöpöket, le kell törölni! Szépnek nem mondhatók. Közveszélyes utban lételünk azonban elvitáztatlan.

Nagyváradtól odáig, vagy vissza, 49 kilométer a vasuti távolság. — A vasuti díj: III. o. = 1:50; II. o. = 2:40 korona oda; ugyanannyi vissza.

A barlangnak most három gazdája van. Az egyik: gróf Zichy, kinek tulajdona a földterület, aki (tudomásommal) fedezte az eddig elvégzett, jól végezett intézkedések költségeit.

A másik az E. K. E., melynek tagjai intézik a barlang bejárás lehetőségeit.

A harmadik a M. Á. V., mely fő eszköze az oda és haza utazóknak.

Pestvármegye az alkotmányért.

Pestvármegye mai közgyűlése elé az egész ország érdeklődéssel tekintett, mert az ország első törvényhatóságának kellett állást foglalnia a válság dolgában.

A válság dolgát a hevesi felirat kerítette napirendre, melyet megtoldottak egy indítvánnyal, hogy a vármegye fejezze ki a tiltakozását az alkotmányellenes kormány ellen s az alkotmány védelmére tegyen meg minden óvó intézkedést. A közgyűlés nagyon népes volt s az országos politika szereplői közül ott voltak Kossuth Ferencz vezetése mellett báró Prónay Dezső főrendiházi tag, Holló Lajos, Gulner Gyula, gróf Benyovszky Sándor, Babó Mihály, Helmann Ferencz, Pozsgai Miklós, gróf Desseffy Emil, Molnár Albert, gróf Vigyázo Ferencz, Boldizs János és Baross János képviselők is. A hangulat annyira lelkes volt, hogy az indítványok egyhangú elfogadásához kétség nem fér. Kossuth Ferencz nagyhatású rövid felszólalása és báró Prónay Dezső viharos tetszéssel fogadott beszéde után a javaslatokat zugó éljenzés közt is határozattá is emelték. A volt kormánypárti többségből alig volt valaki a közgyűlésen és az idők jele, hogy Freisinger Lajos, aki tavaly még a Tisza-klikk leghangosabb szószólója volt, békéredzkedett a 65-ös bizottságba, amely az alkotmány védelmére, a kormány ellen való bizalmatlanság jelképezése gyanánt alakult meg.

A hatvanötös bizottság holnap déli egy órakor meg is fog alakulni. A közgyűlés előtt a vármegyei ellenzék tartott értekezletet, melyen Kossuth Ferencz elnökölt és Révész Béla vitte a jegyzői tollat. Az értekezleten elhatározták, hogy a válságos politikai helyzetre való tekintettel ezután gyakrabban gyűlnek össze a megyei ellenzék tagjai. Báró Prónay Dezső, Holló Lajos és Babó Mihály felszólalásai után a konferencia befejeződött.

A közgyűlésről az alábbi tudósítás referál:

Beniczky Lajos alispán negyed tizenegy órakor nyitotta meg az ülést Néhány megnyitó szavában utalt a nehéz napokra, melyek közt a törvényhatóságra kettős feladat vár. Reméli, hogy a vármegye közönsége meg fogja találni

Ez a harmadik tulajdonos kapja a legbiztosabb, legbiztosabb jövedelmet. Annál többet, minél jobban biztosítja a hazautazást. Farkas részére erdőt mutatni, madarat repülésre, halat uszásra tanítani én nem akarok, de ha én (déli) diáksapatot, urtársaságot fogok e barlanghoz kalauzolni, az első és legelső óhaj tásom az lenne, hogy Rév állomáson egy tömegben ülhessek vonatra, különösen apróbb diákok.

Ezt az óhajot nemcsak a saját nyugalom, de a szülői nyugalma követeli, az s utazásra kedvet ad.

Ez a csekélység fogná bizonyítani társaságok összegyűjtését. Tömeges látogatás ad kedvet az E. K. E. munkájához, a kényelem fejlődéséhez. A tulajdonos gróf ur számára pedig helyezzenek el vendégkönyveket. Ez fogja szolgáltatni az első év legbiztosabb statisztikai adatait.

Ez fogja csökkenteni a jegykiadás körül felmerülhető gyanút.

Hat korona költséggel, déli 12 órától este 11 óráig terjedő idő alatt a barlang meglátogat. Akinek többje van, többet költhet. Látcsó, uszály, diszek kalap, ide nem való.

azt az utat, amelyen haladva a nemzet ügyének használhat.

Hevesvármegye feliratát, az ülés politikai érdekességét Fazekas Ágost főjegyző olvasta fel. Feszült figyelemmel hallgatták s a derék hevesiek egy-egy szenvedélyesebb kifakadásánál felhangzott minduntalan az éljenzés. A főjegyző bejelentette, hogy negyven bizottsági tag indítványt adott be, mely elmondja, hogy a vármegye közönsége súlyos aggodalommal látja, hogy a nemzet ellen a kisebbségi kormány kinevezésével újabb nehéz támadás készül és javasolja, mondja ki a vármegye, hogy:

1. Minden olyan kormány ellen, a mely kész az országgyűlés akarata ellenére is kormányozni, amely a közjóvédelmek fölött így törvénytelenül intézkedni akar, ünnepiesen és határozottan tiltakozik.

2. Ilyen kormánynak *semminemű adót és ujonczot nem szavaz meg.*

3. *Köztisztviselőit eltiltja attól, hogy ez ilyen kormányt támogasson s különösen attól, hogy meg nem szavazott adók és ujonczok behajtásánál a kormánynak segítségére legyenek.*

4. A vármegye közönsége számít a vármegye hazafiasságára. Minden olyan sérelemért, mely az alkotmány védelmében tisztviselőit érheti orvoslást nyújt. Kiküld 65 tagú bizottságot, mely az alkotmányosság felett őrködik, melynek az alispán és a főjegyző hivatalból tagjai s mely szükség esetén mindig összehívhatja a vármegye rendkívüli közgyűlését.

Viharos éljenzéssel fogadták az indítványt s szinte zugott az Elfogadjuk!

Kossuth Ferencz: Annyira természetes dolog, hogy Hevesvármegye feliratához hozzájárulunk, hogy nem is szól erről. De természetes, hogy az indítvány is elfogadásra talál, mert Pestvármegye mindig elől járt a nemzeti küzdelmekben.

A nemzet védekezése a támadások ellen másképp nem történhetik meg, mint ha a polgárok egyenkint is védekeznek, ha a nemzet a hatalmi tulkapások ellen passiv rezisztenciába helyezkedik. A most hallott indítvánnyal teszik lehetővé, hogy teljesíthessék kötelességüket maguk és hazájuk iránt. (Viharos éljenzés.)

Báró Prónay Dezső: Alkotmányellenes jelenségek hazánk közéletében évek óta tapasztalhatók. Ennek az az oka, hogy a végrehajtó hatalom mellőzi az alkotmányt, a mely ezredéves fejlődés eredménye s alapelve az, hogy Magyarország önálló és független állam. Értékes közjogi és jogtörténeti adatokkal illusztrálja az alkotmány megtámadhatatlanságát. Az 1807. XII. törvényzikk törvényes magyarázata az 1723. I. és II. törvényzikknek. Ezt a világos magyarázatot, mely szerint az összes hadsereg kiegészítő része a magyar hadsereg, tehát ennek kellene lennie, elhomályosította a végrehajtó hatalom. Persze, olyan intézményt, mint a hadsereg, tegnaptól máig nem lehet megcsinálni, de vajjon tette-e a kormány eddig lépéseket arra, hogy előkészítse a magyar hadsereg megeremtését?

Éppen ellenkezőleg, mindent megtettek, hogy a nemzet jogát megszüntessék.

A homályt, melyet a magyar alkotmányra borítani akarnak, el kell oszlatni. Ha a nemzetnél a véderőre nézve fokozottabb követelésekkel nem lépnek fel, nem zavarják meg a nyugalom egyensúlyát. Ha követelésük támasztásánál nem voltunk gyöngék, jogaink érvényesítésére is elég erősek vagyunk.

Indítványozza, hogy Pestmegye feliratát örömmel fogadják és ilyen értelmű feliratot intézzenek az országgyűléshez, melynek szövegével a főjegyzőt bízzák meg. Általánosságban az imént felolvasott határozati javaslatot is, amelyhez stílárius módosítást ajánl.

A vármegyéknek a meg nem szavazott adók és ujonczok megfogadását a törvény parancsolja, mely a tilalom megszegőit becstele- neknek mondja. (Taps.)

A régi magyar közjog szerint minden magyar nemes a szent korona tagja, de mint a 48-as törvény a nemesség jogait kiterjesztette minden magyar polgárra, a szent koronának minden magyar ember tagja s részese a felségjogoknak. (Viharos taps.) Bizik a király jó akaratában, de bizik az alkotmány erejében és a nemzet józanságának erejében is. (Viharos taps.)

Az elnök: Kíván valaki még szólni?

Felkiáltások: Elfogadjuk!

Az elnök: Eszerint kimondhatom, hogy a vármegye közönsége Hevesvármegye feliratát egyhangulag elfogadja és elfogadja a 65 tagú bizottság kiküldetésére vonatkozó indítványt is. (Éljen.)

Báró Prónay Dezső: Kérem az alispán urat, hívja össze a bizottságot megalakulással!

Az alispán: Leghelyesebb lesz, ha a bizottság holnap délelőtt egy órakor alakul meg.

A közgyűlés ezután a vármegyei ügyek tárgyalására tért rá.

A szabadelvűek.

A szabadelvűpárt összes képviselő tagjai tegnap délben kapták meg az intéző bizottság előterjesztését, melyet a pártértekezlet ma este fog tárgyalni. A bizalmas közlés tartalmazza annak a nyilatkozatnak a szövegét, melylyel a párt ki fogja fejezni bizalmatlanságát a Fejérváry-kormánnyal szemben.

Az előterjesztés lényege az, hogy a szabadelvűpárt a Fejérváry-kabinetet nem tekinti parlamentáris kormánynak és ezért bizalmatlansággal viseltetik iránta. Igaz, hogy Kossuth Ferencz indítványa sem lesz más, de azért az intézőbizottság azt fogja javasolni, hogy a párt ne fogadja el a koalíció indítványát, hanem a saját külön indítványára szavazzon, miután a szabadelvűpárt a koalícióval egy gyékényen nem áruhat.

A József-ezred gyászmiséje.

Fényes gyászmise volt tegnap délelőtt a Szent László plébánia-templomban. A requimet a 37. gyalogezred tisztikara rendezte ezredtulajdonosa, József főherceg emlékére.

Nyolcz óra után a 37. gyalogezred legénysége teljes díszben kivonult a várból a Szent László templomhoz. A legénység a templom három oldalán állott föl. A tisztikar s a meghívott polgári előkelőségek a templom bejárata előtt gyülekeztek.

Ott voltak: dr. Beöthy László főispán, Miskolczy Ferencz alispán, Medvigy Mihály táblai tanácselnök, dr. Bozók Alajos jogakad. igazgató, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula, dr. Szolcsányi Hugó és dr. Mártonffy Marcell jogtanárok, Kőváry Tivadar gkath. nagyprépost, Nyes Mózes gkath. kanonok, Mangra Vazul gkath. vikárius, Nagyvárad város képviselőjében: Bordé Ferencz főjegyző, Komlóssy József és Lukács Ödön tanácsosok, Dús László főjegyző és Gerő Armin rendőrfőkapitány, Keszthelyi Zoltán megyei főjegyző, Novotny S. Alfonz gimnáziumi igazgató Ernyi Gilbert tanárral, Stauber József reálisk. igazgató, Major Lajos pénzügyigazgató helyettes, Szmazsenka Ernő vasuti felügyelő, Butyka Lajos állomásfőnök, Lázár Márton kir. alügyész, Hranyczy Károly megyei ársz. elnök, Huzella Gyula, Miskolczy Barna, Vinkler Lajos, dr. Hoványi Géza, Pally Lajos, dr. Márton László, Réz Mihály, Frankó Endre, Vulkán József, dr. Mihály Adolf, Szentlélek Kálmán. A teljes számban megjelent különféle fegyvernembeli tisztek — kik bal-karon gyászszallagot viseltek — dísz uniformisá élénk színváltozókat képeztek. A tisztikar tömegében volt báró Rühling vezérőrnagy, tüzér-

dandárnok is, ki szemlét iött tartani a 19. hadosztály tüzérezred fölött. A tisztek között volt több tartalékos is, így des Echerolles Kruspér Gilbert és Sándor.

Néhány percczel 9 óra előtt érkezett a templomhoz Csanády altábornagy, ki aztán a tiszttikkal s a polgári előkelőségekkel a kölcsönös üdvözlések után bevonultak a templomba.

A templom komoran fényes gyászt öltött, a templom bejáratától, mely szintén gyászdrapériával volt díszítve, fekete szőnyeg húzódtott végig a közepén a templom hosszában. A padok mind fekete szövetből voltak bevonva. A templom közepén impozáns, díszes fekete bársony, menyezetes ravatal volt felállítva. A menyezet alatt volt elhelyezve egy remekmű antik szarkofág, tetején főhercegi koronával, körülrte nagy ezüst kandelláberék, igen sok gyertya. A ravatal sok szép szalagos koszorúval is volt díszítve.

A templom bejáratánál s benn a templomban tisztekből alakult rendezőség, gyásztestőrök, díszbe öltözött rendőrök, katonák tartották fenn a rendet s altisztek sorfalat alkottak.

A hivatalos személyeken kívül igen keveset engedtek be. Előkelő hölgyek is vettek részt a gyászmisén fekete öltözékben, így Csanády Arthur altábornagné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándoré, báró Karg ezredesné s több tiszt neje.

A ravatalt kivont kardos tisztek vették körül.

A requiemet dr *Vucskics* Gyula plébános végezte dr *Lestyán* Endre és *Kledorfer* Lambert segédletével. A mellékoltároknál is volt mise. Ezeknél dr *Kozáry* Gyula honvéd hadapródisk. hittanár, *Mártoncsik* Albert prem. r. tanár, *Guta* Márton katonai lelkész és *Csicsay* Alajos papnöveldei aligazgató miséztek. A kóruson a katonazenekar adott elő gyászzene-darabokat.

A katonai gyászünnepélynek 10 órakor volt vége.

A templomban a rendkívüli díszes ravatalt Veiszlovits és fia czég eszközölte.

Gyász József főherczegért.

József főherczeg temetéséről a hivatalos Budapesti Közlöny ekként emlékezik meg:

József főherczeg ő cs. és kir. fensége hült tettemeit ma délután 4 órakor szentelték be a várkápolnában és helyezték örök nyugalomra a megállapított szertartások szerint.

A kápolna hajójában felállított díszes ravatal körül nemes apródok, valamint arcié- és magyar testőrök, — a sirboltba vezető uton pedig a darabont és lovas-testőrség tagjai alkotak sorfalat.

A gyászszerartáson jelen voltak: Ő császári és apostoli királyi Felsége: a fenséges gyászoló Család; Ferencz Ferdinánd, Lipót Salvátor, Frigyes, Jenő és Rainer főherczeg, valamint Mária Jozefa és Blanka főherczegasszony ő cs. és kir. Fenségeik; Thurn Taxis herczeg ő főméltósága.

Képvisele voltak: a német császár, a spanyol, az angol és belga királyok, a perzsah, Szász-Coburg Fülöp és Ágoston herczegek, az osztrák kormány, valamint az elhunyt Fenség porosz ezrede.

A kápolnába foglaltak továbbá helyet: az első főudvarmester, a főudvarmester-helyettes és az elhunyt fenség két kamarása; a magyar kormány tagjai, a főrendiház és a képviselőház elnökségei, a zászlós urak, az udvari méltóságok, az egyetemek képviselői, az elhunyt fenség, uradalmainak tisztikara, néhány küldöttség, közöttük Budapest székestőváros küldöttsége,

aztán a tábornoki kar és az elhunyt Fenség kamarai személyzete.

Az ünnepélyes beszentelést gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök végezte nagy segédlettel, aminek megtörténte után a koporsót — gyászimák közt, a templomon és a kápolna-udvaron át — a sirboltba vitték, ott azt újra beszentelték, ami alatt a legmagasabb udvar elbagyta a templomot.

Az imák befejezte után a főudvarmester-helyettes átadta a fenséges halottat a várplébánosnak és ennek gondjaira bízta, amivel a gyászszerartás véget ért.

A szertartás alatt mély bánat tükröződött vissza az arczokon és az igaz fájdalom könnyei hullottak a szemekből. A gyászpompa komorsága ólomsúlyal nehezedett a lelkekre és mélységes megindulás kísérte a legnemesebb szívű főherczeget végső pihenő helyére.

Ez a mély bánat azonban messze túlaradt a kis kápolna szűk falain. Részt kért abból az egész magyar nemzet, amely — tudatában annak a megmérhetetlen veszteségnek, amelyet e koporsó zár magába — lelke mélységes fájdalommal kísérte szeretett József főherczegét utolsó útján. A nemzet égető fájdalma nehezen is találta enyhülést, ha nem élne szívében az a hitté erősödött remény, hogy az a nagy és igaz szeretet, amellyel József főherczeg a nemzetet szívébe zárta, nem enyészhetik el nyom nélkül hanem áldott örökségként száll át fenséges utódaira.

Ennek a mély bánatnak és ennek az édes reménységnek a közös érzésével könyörög az egész magyar nemzet örök üdvösséget az elhunyt fenség nemes lelkére és gyógyító irt a fájdalom terhe alatt roskadozó fenséges családtagok bánatára.

UJDONSÁGOK.

Szent László napja.

Nagy érdeklődéssel várja a közönség a Katholikus Kör *Szent László ünnepét*, melyet ezuttal először s hisszük ezután évenként különös ünnepségekkel ül meg Várad kath. társadalmá. A székesegyházi nagy mise és prédikáció után matiné jellegével bíró diszkögyűlést tart a Kör. Általános érdeklődés várja úgy báró *Gerliczy* Ferencz beszédét, mint dr *Karácsonyi* Jánosnak, a káptalan országos híru tudós tagjának értekezését. *Szönyi* Margit az ő pompás organumával dr *Krüger* Aladár egyik hazafias lendülettel megirt költeményét fogja elszavalni s az ünnepélyt a székesegyházi énekkar közreműködése egészíti ki.

A szt. László ünnepélyre szóló meghívók szétküldése a Kath. Kör titkári hivatalában most van folyamatban. Rajta vagyunk, hogy a Kath. Kör tagjain kívül, a meghívóra igényt tartók pontosan s idejében értesítve legyenek. Mint-hogy azonban ezer darab meghívó szétküldéséről van szó, ha véletlenségéből valaki kimaradna, úgy forduljon akár levelező lap, akár telefon útján a Kath. Kör titkárija: dr *Imrik* Gusztávhoz, Sal Ferencz-utca 4.

Az ünnepélyt este a Püspök-fürdőben táncmulatság fejezi be, a melyre a lelkes rendezőség nagyban készül; ez a mulatság méltó folytatása lesz a Kör eddigi pompás majálisainak s a legjobb sikerrel biztat.

A júniális rendezősége élén *Péterffy* Elemér elnökkel buzgólkodik a mulatság fényes sikere érdekében. Péterffy Elemér elnök ez uton is gyűlésre hívja egybe a vigalmi bizottság tagjait, hogy a júniális módozatait megbeszéljék. A gyűlés 24-én, szombaton délután fél 6 órakor lesz a Kath. Kör kerthelyiségében.

* A kapuczinus tartományi főnök

Nagyváradon. Kiváló vendéget kapott tegnap a szent Ferencz rendi kapuczinus atyák nagyváradai rendháza. *Wollin* Alajos, az osztrák-magyar kapuczinus-rend tartományi főnöke, az ország összes kapuczinus rendházait látogató körútjában tegnap délután Budapest felől a személyvonattal Nagyváradra érkezett. A vonatnál a kiváló vendéget, ki a rendházba szállott — *Kledorfer* Lambert házfőnök fogadta. *Wollin* — ki magyar ember — pár napig marad Nagyváradon s a rendházban teljesítendő vizsgálaton kívül látogatásokat is tesz.

* A távozó miniszterek bucsuja.

Kormányváltozások idején megindulnak a köszönő és bemutatkozó levelek a távozó és új miniszterektől a törvényhatóságokhoz és a kormányval szorosabb kapcsolatban levő testületekhez. A mostani kormányváltozás alkalmából már megérkeztek az első fecskék. *Tallian* Béla volt földmivelésügyi miniszter Nagyvárad városához és Biharmegyéhez intézett levélben tudatja felmentését s köszönetet mond a törvényhatóságoknak a működése alatt tapasztalt támogatásért. — *Hieronymi* Károly volt kereskedelemügyi miniszter hasonló szellemű köszönő levelet intézett a kereskedelmi és iparkamarákhoz s ezek között a nagyváradai kamarához is.

* Inger Solimán iskolai magánvizsgálaton.

F. hó 19 én érdekes vendége volt a m.-csékei áll. iskolának: *Inger Solimán*. Ugyanis egyik fiatal rokona tette le a II-ik elemi osztályból a magánvizgát, melyet meghallgatni bejött a volt somáli alkirály is. A vizsgázó gyermeknek különben elég hivatalos hallgatósága volt, ugyanis a főszolgabírói lak és hivatal ujjá építése miatt az egész hivatal az állami iskola tantermébe költözött át és az érdekes vizsgálatnak önkéntelenül is tanuja volt. Az *Ertsey* Zsigmond elnöklése, *Gáll* István plébános, hitoktató és *Simay* Gyula áll. tanító közreműködésével lefolyt vizsgálat különben jó eredménnyel sikerült. Vizsgálat után az alkirály Szöllösy főszolgabíró és *Ertsey* szolgabírónál látogatást tett. Rokonszenves megjelenésű és noha kissé töri a magyar nyelvet, mégis rendkívül élénk társalgásu uri ember. Élénk vörös fezt hord, ami a környék oláh lakossága között eléggé érthető feltűnést okoz. Vizsga után biharmegyei kimpányi kastélyába utazott haza.

* A gyanus gombák vizsgálata.

A gyakori gombamérgezésekre való tekintettel a belügyminiszter akként intézkedett, hogy a gyanusnak talált gombák *Mágócsy-Diets* Sándor dr budapesti egyetemi tanárhoz küldhetők, ki azokat díjmentesen megvizsgálja.

* A színház tűzbiztonsága.

A chicágói borzalmas színházégés után Nagyváradon is erős mozgalom indult meg a Szigligeti színház tűzbiztonságának emelése érdekében. *Gerő* Ármin főkapitány kezdeményezésére értekezleteket tartottak, amelyeken megállapították, hogy minő intézkedések szükségesek arra, hogy tűz vagy riadalom esetén a színház közönsége a pusztulástól megmenthető legyen. Ezek között két vaslépcső építését is szükségesnek mondták ki a második emelet két oldalán levő vésztornászhoz. Ma ugyanis úgy áll a dolog, hogy két oldalon meg van a vészterrasz, azokra ki is juthat könnyen a közönség, de onnét nem tud lejönni, mert csak egyszerű kötélhágcsó van, amelyen még kitűnő tornásznak is életveszélyes a lejövetel. A főmérnök által elkészített terv szerint a vaslépcsők 6497 korona 42 fillér költséget igényelnének. A fedezetre vonatkozólag a főszámvevő azt javasolja, hogy tekintettel a vaslépcsők halaszthat-

lan szükségére s az ezzel járó teletöltségre, más fedezet hiányában a törzsvagyon alpból készítsesse el azokat a város. — Hát a többi szükséges tűzbiztonsági szükségletekre mikor kerül a sor? Meddig járnak-kelenek még égő gyertyákkal a szinpadon, száraz telepek helyett s mikor készítik el a szinpadi záport?

* **Vizsgálatok a papnöveldeben.** A nagyvárad latin szertartású papnevelő intézetben a folyó tanévi vizsgálatok ma szerdán, érnek véget. Az ifju leviták tegnap a dogmatikából állották ki szép eredménnyel a tűz próbát, ma szerdán pedig a bibliai tudományokból tesznek vizsgálatot. A vizsgálatokon, minden alkalommal jelen volt mint végig *Vinkler* József v. püspök, püspöki helynök ki különös érdeklődéssel viseltetik a növendékpapok kiképzése iránt. Ugyiszintén megjelent a vizsgálatokon *Laurán* Ágoston pápai protonotárius, gkath. püspöki helynök is. A vizsgálatok után hamarosan megtartják, a papnevelőben is a Te Deum-ot s az újvárosi urnap után az ifju leviták is megkezdik aranyzsabadságukat.

* **Eljegyzés.** *Frantzély* Gyula a magyar államvasutak nagyváradai főállomásán szolgálatételre beosztott főtávírássz kedves és szép leányát *Gabriellát* eljegyezte *Tomsich* Kármán győri m. kir. fővámhivatali vámségédtsz.

* **Kettős öngyilkosság.** Nagyszalontáról jelenti tudósítónk, hogy Ant községben tegnap egy fiatal házaspárt, *Horváth* Károlyt és feleségét született *Tandé* Juliannát halva találták a lakásukon. *Horváth* csak pár nappal ezelőtt esküdt meg feleségével s a házastársak rögóta szerették egymást. A férj azonban oly szegény volt, hogy csekélyke keresetéből jóformán kenyérre sem jutott elég kettőjüknek. Ezen busult a fiatal pár, mióta egybekeltek, de segíteni nem tudtak a szegénységben, habár mind a ketten szorgalmas munkás emberek voltak. Az öngyilkosságot tegnap éjjel követték el, még pedig, mint a hátrahagyott levelükben mondják, közös elhatározással, mert nem tudták nagy szegénységüket elviselni. A községben általános a részvét. A nagyvárad kir. ügyészség megengedte a halottak eltemetését.

* **A házi kenyérsütés, mint ipar.** A házi kenyérsütés, amennyiben az rendes műhelyben idegen segédszemélyzet igénybevételevel, szóval iparszerűleg üzemel, a képesítéshez kötött sütőipar körébe eső tevékenységnek tekintendő a kereskedelemügyi miniszter újabb döntése szerint.

* **Szerkesztő változás.** A nagyváradai „Szabadság” című laptársunknál szerkesztő-változás történt. *Biró* Lajos a lap szerkesztőségétől megvált s a mai naptól a lap szerkesztését *Lengyel* Géza vette át, aki már régebben áll a lap élén.

* **Öngyilkos parasztleány.** Nagybajomból jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap reggel *Gidai* Bálint parasztleányt szülei házában udvarában levő gémes kutban halva találták. A község előjárósága, mikor tudomást vett az esetről a helyszínére küldötte a járásorvost, aki megvizsgálva a hullát konstatálta, hogy a leány nem bűntény áldozata. Mivel az öngyilkosság határozottan megállapítható, az esetről értesített nagyvárad királyi ügyészség megengedte a hulla eltemetését.

* **Helyreigazítás.** *Palotay* László pápai rpaelátusnál aranyvisése alkalmából az öt üdvözlő küldöttség névsorából a tisztelgés lefo-lyásáról tegnapi számunkban hozott referá-ában véletlenül kimaradt *Novotny* S. Alfonz, premontrei rendi kanonok, házfőnök s gimnáziumi igazgató neve, amit ezuttal pótlólag közlünk.

* **A nyár kezdete.** Bár már korábban nyárra fordult az időjárás, a nyár hivatalosan holnap csütörtökön, Urnapján, hajnali 3 óra 53 perczkor köszönt be, amikor a nap a rák je-

gyébe lép. Ez egyuttal az év leghosszabb napja, a nap két reggel 4 óra 3 perczkor és nyugszik este 8 órakor.

* **A kálvária remetéje meghalt.** Nagyváradnak egy tipikus öreg alakja, *Kolossvári* József, a Kálvária ősz remetéje tegnap az esti órákban visszaadta teremtőjének a lelkét. Az elhalt husz hosszú éven keresztül élt a Kálvária hegyen remeteségben Istennek szentelve életét. Valamikor köztiszteletben álló iparos polgára volt a városnak, de felesége halála után felhagyott mesterségével és kiment remetéskedni a Kálváriára, hol a templomra is ő viselt gondot.

* **A Szacsvay-szobor felállítása.** Nagyvárad is elérkezett az ideje, hogy a Szacsvay-szobor ügyét komolyabban vegyük s lerójjá a város vértanu halált szenvedett első képviselőjének emléke iránt köteleességét. A legutóbbi városi közgyűlés intézkedett, hogy a polgármester egy bizottságot alakítson, amely a szobor felállítása ügyében tegye meg a szükséges lépéseket s a közgyűlés elé terjeszzen be javaslatot. A szobor-alap a folyó év végén már közel 30,000 korona lesz, ez olyan összeg, amelyből már valószínűleg lehet egy megfelelő szobrot állítani Szacsvay Imrének. A közgyűlésen nyert megbízatásához képest *Rimler* Károly polgármester a szobor-bizottságot a következő tagokból alakította meg: dr. Adorján Emil, *Balogh* Döme, *Bozóky* Béla, dr. *Berkovits* Ferencz, *Déry* János, dr. *Döry* Ferencz, dr. *Halász* Lajos, *Hegyesi* Márton, *Hlatky* Endre, dr. *Hoványi* Géza, *Huzella* Gyula, *Köszeghy* József, *Mezey* Mihály, dr. *Radó* Ignác, ifj. *Rimanóczy* Kálmán *Rádl* Odón, *Sipos* Orbán, *Szokoly* Tamás, *Sulyok* István, dr. *Várady* Zsigmond és *Bordé* Ferencz jegyző. A bizottság szombaton, június 24-én délután tartja első ülését a polgármester elnöke alatt.

* **Az alkohol áldozata.** *Krecc* Mihály vaskóh-szelistyei süketnéma koldus tegnap több mint három korona alamizsnát gyűjtött össze falujában, mivel aztán elment pálinkázni a korcsmába. Mikor már togytán volt a pénze, részegfővel egy parasztlakodalomba ment, hol a legények égetett pálinkával itatták a koldust ki a délutáni órákban eltávozott a lakadalomból és egyenesen lakására akart menni, de közben a nagymennyiségű szesz meggyuladt a gyomrában és pár percznyi kínlódás után az utca közepén kiszendvedt a részeges süket néma, a kit a község költségén fognak eltemetni, mert nincsenek hozzátartozói. Az esetről a nagyvárad királyi ügyészséget is értesítették, mely megengedte a hulla eltemetését.

Pannonia étterem és télkert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**
Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

* **A Lloyd orfeum.** Ez idő szerint városunkban a legkellemesebb szórakozóhely, a helyiség a *Körös* partján fekszik, miért is nagyon kellemes levegővel bír, eső ellen teljesen védve, az előadások pedig oly kitünők és mulattatók, hogy ilyen csak ritkán van alkalmunk látni. A társulat csupa elsőrendű művész és művésznőkből áll, kik a legkényesebb igényeket is kielégítik, miért is méltán megérdemlik a pártolást. Új és kaczagtató bohózat. Családi műsor. Előadás kezdete 9 órakor. Belépő-díj 60 fillér. Fenntartott hely 1 korona.

Uj butor-ipartelep

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

Telefon-szám az egész megyére: 584.

Butor ipar villa lat!

Nagy raktár

modern szalon-, ebédlő-, háló-, fürdő-
szálloda és mindennemű tükör, réz
és vasbutorokban.

Saját műhelyemben készülnek

minden e szakmába vágó kárpitós,
asztalos stb. munkák legszolidabb kivitelben,
a legjutányosabb árak mellett.

Kiváló isztelettel 1082.

Büchler Márton.

Igazságszolgáltatás.

Felmentve a gyilkosság vádja alól.

— Esküdtszéki főtárgyalás. —

A nagyvárad kir. törvényszék, mint esküdtbírószék tegnap délelőtt folytatta abban a titokzatos gyilkossági perben a tárgyalást, melyet a magyarországi képviselőválasztáskor követtek el. A törvényszék a délelőtt folyamán folytatta a tanukihallgatásokat.

A kihallgatott tanuk semmi terhelőt sem mondtak a két vádlottra, úgy hogy az egész bizonyítási eljárás azt látszott beigazolni, hogy az öt hónap óta vizsgálati fogságban levő vádlottak teljesen ártatlanok a terhükre rótt bűncselekményben.

Baróthy Pál királyi alügyész a bizonyítási eljárás befejezése után elejtette a vádat a vádlottakkal szemben, s mivel a főmagánvádló képviselője sem volt hajlandó átvenni a vád képviselőtét, a törvényszék vádhiányában megszüntette az eljárást *Krecc* János és *Zsurkucz* Tivadar ellen s elrendelte a vádlottak rögtöni szabadlábrahelyezését.

A bűntügyi költségeket, melyet 600 koronát meghaladnak az állam kincstár fogja megfizetni.

Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

Politikai hírek.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.)

A szabadelvűpárt ma este értekezletet tartott, melyen *Tisza* István gróf hosszabb beszédben a hosszúra nyult obstrukcióról és annak káros következményeiről szólt. *Deák* Ferencz mikor megcsinálta 1867-ben a kiegyezést — folytatta tovább *Tisza* — a katonai követeléseket kikapacsolta a többi nemzeti követelések közül s annak végrehajtási jogát a királyra ruházta a nemzet. A katonai követelések dolgában csakis a Felső határozhat a legnagyobb tudással, mert ő ismeri legjobban a hadsereg szervezetét. Az ellenzék ok nélkül rántotta elő a katonai követeléseket, hosz-

szura nyult obstrukciót csináltak érte az ország anyagi romlására.

Azután Tisza egy határozati javaslatot terjesztett elő, melynek főbb pontjai a következők:

A szabadelvűpárt vegye megnyugvással tudomásul, hogy a kebeléből alakult és általa támogatott kormányt a felség e nehéz viszonyok közepette már felmentette. De a párt aggodalmának adjon kifejezést, hogy a januári képviselőválasztáson többségre szert tett szövetségű pártok tagjaiból álló kormányt mindez ideig nem sikerült kinevezni. A felségegy pártokon kívül álló minisztériumot nevezett ki az ország ideiglenes kormányzására mely iránt sem a többség, sem a szabadelvűpárt nem viseltethetik bizalommal. Mondja ki hát ezért a szabadelvűpárt, hogy az új kormány kinevezésével a nemzeti jogok legnagyobb biztosítékát, az alkotmányt látják veszélyeztetve. Mondja ki a párt az is, hogy a Fejérvary törvénytelen, pártönkivüli kormányt semmi cselekményeiben sem támogatja s iránta elvben bizalmatlan.

A párt ezután is 67-es alapon szolgálja a nemzetet, mert csak úgy lehet helyes alapon elérnünk mindazt, amire az országnak szüksége van.

Adjon a szabadelvűpárt azon óhajlásának kifejezést, hogy a képviselőház ezidőszerinti többsége és a korona között fenforgó differenciák mihamarabb elintéződjenek, hogy a többségből a Felső alkotmányos kormányt nevezhessen ki, mely az ország ügyeit törvényes alapon vezethesse.

Tisza István gróf határozati javaslatát a párt tagjai nagyon is vegyes érzelmekkel fogadták ugyanígy, hogy az indítvány felett csak zárt ülésen hozhatott határozatot a párt. Az indítvány tárgyalásakor az újságírókat is kiküldték a tereméből s így a tárgyalás lefolyásáról semmi pozitív dolgot sem tudni.

Annyi azonban mégis kiszivárgott az értekezletről, hogy a párt megbizta Tisza Istvánt, hogy a Ház holnapi ülésén a szabadelvűpárt nevében szavazzon bizalmatlanságot a Fejérvary kabinetnek.

A zárt ülésen — mint több kormánypárti képviselő beszélte bizalmas baráti körben — nagy veszekedés volt, úgy hogy holnap több szabadelvű képviselő ki fog lépni a pártból és be fogják jelenteni Kossuthnál a függetlenségi pártba való belépésüket.

A függetlenségi és 48-as párt ma este Kossuth Ferencz elnöklété alatt értekezletet tartott, melyen az elnök bejelentette a pártnak, hogy a szövetségű ellenzék vezérlőbizottságában egy rövidebb bizalmatlansági indítványt fogadtak el, melynek értelmében a tegnapi kinevezett Fejérvary kabinetnek, mely pártönkivüli áll és így törvénytelen; bizalmatlanságot fognak szavazni.

Ha esetleg a bizalmatlansági indítvány ellen valaki a szabadelvűpárt részéről fel találna szólalni, akkor erre a felszólalásra Apponyi Albertgróf fog válaszolni. Ha Fejérvarynak ideje lesz még program-

ját kifejteni, úgy erre Andrassy Gyula gróf válaszoljon.

Kossuth előterjesztését egyhangulag tudomásul vette a párt s a válaszok megadásával az elnöki előterjesztés szerint Apponyit és Andrassyt bizták meg.

Kubik Béla ezután bejelentette a pártnak, hogy a haz holnapi ülésén interpellációt fog intézni az új honvédelmi miniszterhez a póttartalékosoknak június havára való behívása miatt. Nyíry miniszter tudvalevőleg nemrégiben egy rendeletet adott ki, amelyben megtiltja a póttartalékosoknak a nyári munkaidőn való behívását. A katonai hatóságok mégis júniusra hívták be az idén a póttartalékosokat.

A párt több tagjai többek között az elnök is azt indítványozta, hogy halassza el Kubik az interpellációját, mert most sokkal fontosabb dolgokat kell tárgyalni a háznak. Kubik engedve a többség óhajának, elállott az interpellációjának a házban való beterjesztésétől.

Kossuth végül felkérte a párt tagjait, hogy a kormány holnapi bemutatkozása alkalmával méltóságteljesen — nyugodtan — viselkedjenek, nehogy Fejérvaryék czímet találjanak a ház elnapolására, melyet azzal indokolnának meg, hogy a parlament hangulata annyira izgatott, hogy nem képes rövid időn belül tanácskozásra.

Báró Fejérvary Géza miniszterelnök ma felkereste Kossuth Ferenczet, mint a vezérlőbizottság elnökét és bemutatkozva neki előadta a képviselőházban előterjesztendő programját és felolvasta bemutatkozási beszédét. Kossuth figyelemmel hallgatta Fejérvaryt, de semmi megjegyzést sem tett előadására.

Kossuth még a mai nap közölte a vezérlőbizottsággal Fejérvaryval folytatott beszélgetésének részleteit.

*

Nyáry Antal báró kultuszminiszteri titkár tegnap beadta hivataláról való lemondását, melyet azzal indokolt meg, hogy ily törvénytelen kormányval nem működik együtt. Nyáry még ma belépett a függetlenségi pártba.

Barbár oroszok.

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) Egy orosz csapat ma megtámadott egy japán tábort kórházat, melyen a beteget az orvosokat és ápolókat lemészárolták. Az oroszok vandalizmusáról egy japán csapat tudomást szerzett és legyilkolta a barbár oroszokat.

Bankkormányzóból politikus.

Madrid, június 20. A spanyol bank kormányzója lemondott hogy nagyobb szabadsággal szentelhesse magát a politikának.

A görög válság.

Athen, június 20. Tekintettel arra hogy Róma nem fogadta el a felajánlott tárgyat és a király ama kívánságának, hogy a delijanistákat hatalmon tartsa aczélból, hogy a gazdasági programot keresztülvigyék, eleget nem tehetett, bizonyos, hogy Ralli Epaminondaszszal és Delijaniszszal, az elhunyt miniszter öcsésével, alakítja meg a kabinetet.

Sztrájk Bécsben.

Bécs, június 20. Tegnap a Deng et Comp. aczélművek 350 munkása abbahagyta a munkát, mert két nappal előbb 30 sztrájkoló öntő elbocsátottak és a gyár öntőműhelyét bezárták.

NYILTÉR.

KEMÉNY BÉLA

okleveles mérnök

magánmérnöki

irodája

NAGYVÁRAD, Beöthy Ödön-utca 2. sz.

elvállal *felméréseket, parcellázásokat, tagosításokat*, tervez és épít vízhasznosító berendezéseket (*belvízlecsapolást, alagsóvezést, öntözést*) készít ipari vízhasználatokra (*vízi malmok fűrészmalmok stb.*) vonatkozó terveket, traciroz, tervez és épít *erdei-, bányá- és más iparvasutakat*, elvállalja *magas építmények* tervezését, költségvetések készítését, *építések vezetését, leszámolások felülvizsgálását*. — Iparhatósági telepengedélyezések kieszközlésére szerkeszt *üzemleírásokat*, elvállalja *szakértői szemlék* tartását, *szakvélemények* szerkesztését, valamint minden más e szakba vágó munkák készítését.

1182

Szöbel Adolf

női ruha és confection készitési műterem
Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészítését, u. m. utcai és estélyi toalettek, angol és francia szabásu ruhákat, costumöket, felöltöket mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kivántatik mérték helyet.

Kitünő tisztelettel:

Szöbel Adolf,

angol és francia női szabó.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi
cipő- és csizmagyár”

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kézmunka cipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417.

Szabott árak.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, jun. 20.

Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	2450.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jun. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	117.75
Magyar koronajárdék 4%	— — —	97.40
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — —	89.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	97.50
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcson	— — —	220.25
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	166.25
Osztrák járadék papirban	— — —	100.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.75
Osztrák járadék aranyban	— — —	119.75
Osztrák korona járadék	— — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	779.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	662.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	664.80
20 frankos aranz (Napolendor)	— — —	19.09
Német birodalmi márka	— — —	117.32
London vista	— — —	240.20
Páris vista	— — —	95.45
20 márkás arany	— — —	23.47

A szerkesztőért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTORgyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a**Magyar Műbutorgyár**
Részvénytársaságnál

Nagyv. radon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalatata.

Kívánatra rajzok és költségvetések.

HIRDETÉSEK

jutányos árban
felvételnek

a

„TISZÁNTUL“

kiadóhivatalában.

Tég lamester

a nyári hónapokra, azonnali
belépésre kerestetik. Helybeli
előnyben részesül.Tudakozódhatni idősebb **Rimanóczy**
Kálmán irodájában, Áldás utca
1211.

Nagyvárad i Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad i Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa egy évi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s melynek eddig
végzett 549 növendéke elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, posta-, távirdai,
vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági- és egyéb közhivalkban nyertek kiváló alkalmazást, 1905. szeptem-
ber hó 1-jén nyitja meg 18-ik évfolyamát.Az intézetet az 1904—905-iki tanévben 123 tanuló látogatta, köztük 57 vidéki, kiknek jó csa-
ládoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr **Kováts S. János** ur, legnagyobb
készséggel jár a szülők kezére.Az 1905—906-iki iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó első
napján eszközöltetnek.Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztatónk” ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon
nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben, Deák Ferencz-utca 3. szám.) azonnal
megküld.

Nagyvárad, 1905. június hóban.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

1216

Huzás folyó évi június hó 24-én.
Évenként három huzás.**3°-os Magyar Jelzálog Hitelbank**

nyeremény sorsjegy

Főnyeremények: K 200,000 és K 100,000.

Kézpénzfizetésre a hivatalos napi árfolyamon.

Részletfizetésre darabonként 20 korona lefizetés mellett, a legmérsékeltebb
kamat alkalmazásával.Azonnali egyedüli játékjog és a 3°-os kamatok élvezete.Kaphatók: **Biharmegyei Takarékpénztár**
(Kossuth-utca.)

1213

MÉG EDDIG NEM TUDOTT SENKIOlyan feltűnő szép árut honi, Cosmanosi és Köchlini gyártmányt,Olyannagy választékban creton, batiszt, zefir, ettamin és poupelintOlyan olcsó árban eladásra bocsátani,mint **Klein Menyhért,** jóhirű divatkereskedő

Szt.-László-tér Holdas-templom mellett.

Kinek fölve, hogy áru a divatnak minden tekintetben, de első sorban a czélszerűségnek feleljen meg.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsingi Cementgyári Unió“ gyáraitól
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányából stb. (Dr. Zilinski Sziárd műegyetemi magántanár ter ei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.

C s a t o r n á k a t saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-cementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes cementlapok és műkövekből.

3208—1905 eln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1905 évi június hó 8-án s folytatva tartott ülésében kelt 300—5941 kgy. számú véghatározata értelmében a választás folytán megüresedett III- ad oszt. aljegyzői és III- ad oszt. számtisztai állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Szervezeti szabályrendületünk 317 §- a értelmében a III- ad oszt aljegyzői állás évi 1600 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel a III- ad oszt. számtisztai állás évi 1000 korona fizetés és 400 korona lakbérillet-

ménnyel van javadalmazva és nyugdíj jogosultsággal egybekötve.

A fentebb megnevezett állások a július havi rendes közgyűlésen választás útján fognak betölteni.

Felhívom mindazokat, akik az üresedésben levő III- ad oszt. aljegyzői és III- ad oszt. számtisztai állások valamelyikét elnyerni óhajtják. miszerint az 1883 évi I. t. cz. 3 §-ának rendelkezései alapján felszerelt pályázati kérvényeket *f. évi július hó 8-ik napjának. d. u. 5 óráig* Főispán urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez czimezve a polgármesteri hivatalhoz annyival is inkább nyujtsák be, mivel a később-

ben beadandó kérvények figyelmébe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1905 évi június hó 17-én.

Rimler Károly.
polgármester.

1214

Eladó ház.

Szaniszló-utczában, a 61. sz. ház, mely négy lakásból áll, szabad kézből eladó.

Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudására hozni, hogy *teljesen újonnan átalakított és jól gondozott*, minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Tisztelt vendégeim szórakozására egy legújabb zenélő automata-zongorát állítottam fel.

Továbbá ajánlom magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim, jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

743

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a n. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiséget*.

4-én vasárnap egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen *megnyitottam*.

Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani újonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT**, melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZALLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.